

Sèrie 3

OPCIÓ A. Comentari de text

Responc que cal dir que l'existència de Déu es pot provar per cinc vies.

La primera i més manifesta via és la que es pren del moviment. És cert, efectivament, i consta als sentits, que en aquest món algunes coses es mouen. Ara bé, tot allò que es mou és mogut per una altra cosa, ja que res no es mou, sinó en tant que és en potència respecte a allò cap a què es mou. En canvi, una cosa mou en tant que és en acte; ja que moure no és res més que reduir quelcom de la potència a l'acte. Ara bé, no pot ser reduït quelcom de la potència a l'acte sinó per algun ens en acte: així el calent en acte, com és el foc, fa que la fusta, que és calenta en potència, sigui calenta en acte, i amb això l'altera i la mou. Ara bé, no és possible que una mateixa cosa sigui alhora en acte i en potència segons un mateix aspecte, sinó només en diferents. Per exemple, el que és calent en acte no pot ser alhora calent en potència, sinó que és alhora fred en potència. Per tant, és impossible que, quant al mateix i de la mateixa manera, quelcom sigui movent i mogut, o sigui, que es mogui a si mateix. Per tant, tot allò que es mou cal que sigui mogut per una altra cosa. Doncs bé, si allò per què és mogut es moguéss, hauria de ser mogut també al seu torn per una altra cosa, i aquesta per una altra. Però aquí no es pot procedir a l'infinit, ja que aleshores no hi hauria un primer movent, i per consegüent tampoc cap altre movent. Ja que els movents segons no mouen sinó pel fet que són moguts pel primer movent, igual que el bastó no mou sinó pel fet que és mogut per la mà. Per tant, cal arribar a algun primer movent, que no és mogut per res; i això tots entenen que és Déu.

Sant Tomàs d'Aquino. «Summa Theologica». A: *Antologia metafísica*. Barcelona: Edicions 62

Apartat de comprensió [3,5 punts en total]

Es valoraran els aspectes de comprensió, redacció, claredat en l'exposició i ordenació dels arguments, tenint en compte especialment el domini dels procediments. No es tracta de penalitzar allò que no ha contestat l'alumne (sempre que surtin les idees principals del text), sinó de valorar la coherència i pertinència d'allò que ha redactat i exposat.

1. Exposeu en una o dues línies la idea principal del text.

[1 punt]

L'important és que aparegui, amb una o altra formulació, que S. Tomàs, en la primera de les 5 vies per provar l'existència de Déu, apel·la al primer motor immòbil fent servir les idees aristotèliques de potència i acte.

2. Resumi el contingut del text i assegureu-vos d'especificar clarament quines són les idees més importants que s'hi expressen.

[2,5 punts]

Sant Tomàs prova l'existència de Déu recorrent a la constatació de que el moviment existeix. Com tot moviment és un pas de la potència (el que pot arribar a ser però no és encara) a l'acte, tot moviment ha de ser iniciat per algú en acte pur i que alhora no

sigui mogut. Aquest primer moviment que no es mou i que enfondeix el moviment a la resta és Déu.

Apartat de raonament [6,5 punts en total]

3. Expliqueu raonadament la relació que s'estableix en general entre *potència i acte, moviment i Déu*.

[3 punts]

El moviment és el pas de potència a acte. Aquest pas el causa un acte. Res no pot ser acte i potència alhora i en el mateix sentit. Per tant, res pot ser causa del seu propi moviment. La inevitable cadena d'actes productors de moviment ha de tenir un començament (perquè no és admissible un regrés a l'infinit). Hi ha d'haver un primer moviment que alhora no sigui mogut. Aquest primer motor immòbil és Déu.

4. Compareu les idees del text amb la teoria d'un altre autor/a o amb les teories d'altres autors.

[2 punts]

Es pot comparar amb Aristòtil, i com cristianitza Sant Tomàs el seu pensament; o amb Plató que, seguint l'escola eleàtica, restringeix el moviment al món sensible, de les aparences, i lluny de les idees immutables. També es pot comparar amb San Agustí i l'aproximació a Déu que fa a partir de Plató i no d'Aristòtil. També es pot fer referència a San Anselm i l'argument ontològic, i a Descartes; o a Kant i la seva crítica a aquestes proves de l'existència de Déu. Com a contrapunt també es pot fer referència a la proclamació de la mort de Déu de Nietzsche.

Tanmateix resta una pregunta oberta que permet a l'alumne desenvolupar allò que sap en relació a diversos corrents de pensament de la història de la filosofia..

5. Expliqueu de quina manera creieu que és vigent la problemàtica filosòfica que exposa l'autor. Justifiqueu la resposta.

[1'5 punts]

La resposta a aquesta pregunta ha de seguir el criteri de la coherència i la capacitat de raonar, tenint en compte que ja s'ha avaluat procediments i continguts.

OPCIÓ B. Desenvolupament d'un tema

Responeu a les qüestions que es plantegen a continuació sobre el tema següent:
Opció B. Desenvolueu el tema següent: L'utilitarisme de J. Bentham i J. S. Mill

Es valoraran els aspectes de comprensió, redacció, claredat en l'exposició i ordenació dels arguments, tenint en compte especialment el domini dels procediments. No es tracta de penalitzar allò que no ha contestat l'alumne, sinó de valorar la coherència i pertinència d'allò que ha redactat i exposat.

1. Feu un esquema del tema i indiqueu els conceptes fonamentals que desenvolupareu més endavant.
[1,5 punts]

Cada alumne ha de proposar una ordenació de les idees que desenvoluparà i les relacions que s'estableixen entre elles. Hauria de fer referència a la recerca de la màxima felicitat per al màxim nombre de persones com a criteri moral i polític de l'utilitarisme. Els criteris del plaer i de la simpatia dels experts o del jutges competents com a criteris del bon comportament i de justícia social. El consens a partir de la qualitat i quantitat dels plaers per acordar quins plaers són superiors a d'altres.

2. Indiqueu l'època en què van viure Jeremy Bentham i John Stuart Mill; esmenteu els autors principals i altres corrents de pensament d'aquell temps, i comenteu les influències que van rebre Bentham i Mill.
[1,5 punts]

S. XVIII-XIX. Contextualització històrica. La filosofia utilitarista trencant amb metafísiques i privilegis aristocràtics. Bentham i Mill com grans defensors de la democràcia i de la igualtat del ciutadans i dels gèneres. La continuïtat d'una antropologia defensada per l'empirisme britànic. La legitimitat o il·legitimitat de la revolució americana i del poder de la majoria.

Es valoraran aspectes de contingut i adquisició de coneixements, comprensió de les teories de l'autor, capacitat de relacionar i desenvolupar les seves propostes, i de relacionar-les amb les idees d'altres autors.

3. Expliqueu de quin problema o de quins problemes tracta l'utilitarisme de Bentham i Mill, i quines solucions hi aporta.
[4 punts]

La recerca de la seguretat i la felicitat basada en la recerca del plaer i l'absència del dolor per al màxim nombre de persones. La naturalesa humana que comparteix amb els éssers vius la recerca del plaer i l'evitació del dolor i això fa que l'ésser humà sigui moral i respectuós amb tot allò viu. El pacte democràtic a partir dels interessos de la majoria experta en plaers. La discussió sobre la possible tirania de les majories entre Bentham i Mill

Es valoraran aspectes de contingut i adquisició de coneixements. Comprensió de les teories de l'autor, capacitat de relacionar i desenvolupar les seves idees i propostes i de relacionar-les amb les idees d'altres autors.

El perquè de la constitució de l'Estat. La recerca de la seguretat i la felicitat. La por com a origen de l'Estat. El poder fort i absolut com únic garant de l'extirpació de la violència. La discussió sobre la divisió de poders. El pacte social i les seves fases. La naturalesa humana: bona o dolenta? El pacte entre els súbdits. L'abdicació del poder particular en la institució del poder sobirà. La fonamentació i legitimitat de la propietat privada. Els límits de l'Estat. El dret a la resistència civil.

4. Relacioneu l'utilitarisme de Bentham i Mill amb altres plantejaments filosòfics que altres autors han presentat al llarg de la història de la filosofia; compareu les solucions que Bentham i Mill proposen per als problemes que es plantegen amb les solucions que hi han aportat altres autors.

[1,5 punts]

Es tracta d'una pregunta oberta que permet diverses respostes. Es podria comparar amb Hume i la seva raó esclava de les passions. O La importància de Mill en la defensa de la llibertat individual per a buscar la felicitat. Però també la crítica a la metafísica de tipus platònic amb conceptes racionalistes per abordar la moral. O veure l'utilitarisme com una continuïtat d'Epicur. També es pot comparar amb l'ètica kantiana, que valora els motius i no les conseqüències. Tanmateix resta una pregunta oberta que permet a l'alumne desenvolupar allò que sap en relació a diversos corrents de pensament de la història de la filosofia.

5. Expliqueu quina vigència creieu que té l'utilitarisme de Bentham i Mill, i feu-ne una valoració personal.

[1,5 punts]

La resposta a aquesta pregunta ha de seguir el criteri de la coherència i la capacitat de raonar, tenint en compte que ja s'han avaluat procediments i continguts.